

KUSTBEVAKNINGEN

Organisatorisk enhet
Avdelningen för
strategisk inriktning och
ledningsstöd

Handläggare
Peter Åkesson

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän ordning och
säkerhet

Datum
2023-10-30

Dnr
2023-1431

Informationssäkerhetsklassificering
Begränsat skyddsvärde

Ert datum
2023-06-21

Er referens
Ju2023/01501

Remissvar avseende Avtal med Finland om polissamarbete i gränsområdet (Ds 2023:16)

Kustbevakningen kan inte se att promemorians förslag direkt påverkar myndighetens verksamhet men lämnar följande synpunkter och förslag på tillägg i trafikförordningen (1998:1276).

Befogenhetsregleringen i förslaget till 4 b kap. 7 § LIPS

Grunderna för befogenhetsregleringen

Den lagtekniska konstruktionen som har valts i 4 b kap. 7 § lagen (2017:496) om internationellt polissamarbete (LIPS) för att ge finska polismän befogenheter i polislagen innebär en slags ”indirekt” tillämpning av polislagen.

Vid utförande av uppgifter i Sverige i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel har finska polismän samma befogenheter som en svensk polisman har enligt polislagen (1984:387) ...

I t.ex. 29 § polislagen (1984:347) tredje stycket har regleringen av en ordningsvakt befogenheter enligt polislagen en mer ”direkt” hänvisning till de befogenhetsregleringar som gäller för en ordningsvakt.

Bestämmelserna i 10 a och 13 §§ gäller också en ordningsvakt, om inget annat framgår av hans eller hennes förordnande. Om en ordningsvakt har omhändertagit någon, gäller dock att den omhändertagne skyndsamt ska överlämnas till närmaste polisman.

Med synsättet att grunden för en finsk polismanns rätt att utöva våld ligger i 4 b kap. 7 § LIPS kan det finnas behov av följdändringar i t.ex. 24 kap. 5 § brottsbalken (1962:700) som reglerar rätten för envar att med våld hjälpa en tjänsteman som utövar våld med stöd av specifikt angivna lagrum.

Genomföra och dokumentera förhör

Enligt 4 b kap. 7 § 2 punkten LIPS ska finska polismän vara behöriga att genomföra förhör enligt 23 kap. 3 § fjärde stycket och 6 § rättegångsbalken (1942:740) (RB). Vid genomförande av förhör ska emellertid flera andra reglerade åtgärder iakttas och vidtas av den som håller förhöret, t.ex. underrätta en misstänkt om dennes rättighet enligt 12 § förundersökningskungörelsen (1947:948) (FUK) att anlita biträde av försvarare och att under vissa förutsättningar få en offentlig försvarare förordnad. Vidare finns det regler i 23 kap. 21 § RB som bl.a. innebär att när en utsaga av en misstänkt eller någon annan har upptecknats ska utsagan läsas upp eller den som hörts ges tillfälle att på något annat sätt granska uppteckningen. Den hörde ska också tillfrågas om han eller hon har något att invända mot innehållet. Det har vidare noterats att det inte finns något uttryckligt förslag om att finska polismän ska vara behöriga att hålla förhör enligt 24 kap. 8 § RB (gripande/anhållningsförhör). Uppgifterna som ligger i första punkten angående att verkställa tvångsmedel enligt 24 – 28 kap. RB torde inte omfatta förhör enligt 24 kap. 8 § RB eftersom förhör i sig knappast kan betraktas som ett tvångsmedel.

Mot bakgrund av att det bakomliggande avtalet främst syftat till att polismännen på respektive sida om landgränsen ska få möjlighet att ingripa i akut farliga situationer kan det ifrågasättas om det är ”mödan värt” att låta polismännen genomföra så pass ”regelkomplicerade” åtgärder som förhör.

Överta envarsgripande

Enligt 4 b kap. 7 § 5 punkten LIPS ska en finsk polisman vara ”behörig” att överta ett envarsgripande. Kustbevakningen anser dock att det är tveksamt om en finsk polisman ska vara behörig att överta ett envarsgripande. Finska polismän kan själva göra envarsgripanden och det förefaller inte helt invändningsfritt att en finsk polisman övertar en annan finsk polisman envarsgripande. Om finska polismän ska ha behörighet att överta envarsgripanden bör även 24 kap. 7 § RB ändras så att det tydliggörs att den som gjort ett envarsgripande skyndsamt ska överlämna den gripne till närmaste svensk *eller finsk* polisman.

Förslag på ändringar i trafikförordningen

Kustbevakningen delar utredningens uppfattning att finska (och danska) polismän bör omfattas av regleringen i 2 kap. 3 § trafikförordningen (1998:1276) angående trafikanters skyldighet att lyda anvisningar för trafiken. Enligt myndighetens uppfattning hänger dock den aktuella regleringen trafikförordningen samman med regleringen i 7 kap. 1 § vägmärkesförordning (2007:90) som anger vilka tjänstemän som ska använda tecken för att reglera trafiken. Myndigheten anser därför att även 7 kap. 1 § vägmärkesförordningen bör kompletteras med yrkeskategorierna dansk och finsk polisman.

I sammanhanget kan det även lyftas fram att ”kustbevakningstjänsteman” är en av de yrkeskategorier som är behörig att ge tecken enligt vägmärkesförordningen men, p.g.a. tidigare förbiseende, kom ”kustbevakningstjänsteman” inte att läggas till i 2 kap. 3 § trafikförordningen vilket leder till inkonsekvensen att en kustbevakningstjänsteman är behörig att ge tecken enligt vägmärkesförordningen men en trafikant har ingen skyldighet att åttlyda ett tecken från en kustbevakningstjänsteman eftersom den yrkeskategorin inte omnämns i 2 kap. 3 § trafikförordningen. Kustbevakningen önskar därför att ”kustbevakningstjänsteman” läggs till i 2 kap. 3 § trafikförordningen.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Lena Lindgren Schelin. I ärendets handläggning har deltagit verksjuristen Peter Åkesson, föredragande.

Lena Lindgren Schelin

Peter Åkesson

Extern digital kopia till:

Försvarsdepartementet, enheten för samordning av samhällets krisberedskap

Försvarsdepartementet, rättssekretariatet

Intern digital kopia till:

Ledningsgruppens ledamöter

SRAT

TULL KUST

SEKO